

inforegio

Tiivistelmä | 2006

FI

Alueet ja aupungit kasvun ja työpaikkojen puolesta: katsaus koheesio- ja aluepolitiikan asetuksiin 2007–2013

Lisää kasvua ja työpaikkoja kaikille Euroopan unionin alueille ja kaupungeille – tämä viesti on koheesio- ja aluepolitiikan ja sen toteuttamisvälineiden ytimessä kaudella 2007–2013. Tuona aikana EU tekee kaikkien aikojen suurimmat investointinsa koheesio- ja aluepolitiikan välineiden kautta: alueellisia kasvusuunnitelmia ja työpaikkojen luomista tuetaan 308 miljardilla eurolla (vuoden 2004 rahassa). Määrästä 81,54 prosenttia käytetään lähestymistavoitteeseen, josta tukea voivat saada köyhimmät jäsenvaltiot ja alueet. Muilla alueilla kohdennetaan noin 15,95 prosenttia rakennerahastotuesta tukemaan alueellisen kilpailukykyyn ja työllisyyden tavoitteen kautta innovointia, kestävästä kehityksestä, yhteyksien helpottamista sekä koulutushankkeita. Loput 2,52 prosenttia saa puolestaan Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen piirissä toteutettava rajatylittävä, valtioidenvälinen ja alueidenvälinen yhteistyö. Koheesio- ja aluepolitiikalla on tarkoitus saada muita jäljessä olevilla alueilla aikaan lisäkasvua noin 10 prosentin verran, ja tavoitteena on luoda yli 2,5 miljoonaa uutta työpaikkaa. Kauden 2000–2006 verrattuna politiikan suurimmat muutokset ovat seuraavat:

- Koheesio- ja aluepolitiikassa keskitytään selvemmin uudistettuun kasvu- ja työllisyysohjelmaan ja pyritään saamaan sille lisää kannatusta alue- ja paikallistasolla.
- Koheesio- ja aluepolitiikkaa nykyaikaistetaan uudella rakenteella ja entistä strategisemmalla toimintamallilla.
- Koheesio- ja aluepolitiikkaa toteutetaan yksinkertaisemmin ja tehokkaammin: toteutusvälineiden määrää pudotetaan kuudesta kolmeen, uusi suhteellisuusperiaate vähentää byrokratiaa, ohjelmointivaiheita on entisten kolmen sijaan enää kaksi, tukikelpoisuuteen sovelletaan kansallisia eikä yhteisön sääntöjä, ja jäsenvaltioita ja alueita pyydetään ottamaan lisää vastuuta rahastojen hallinnasta ja tekemään siitä avoimempaa.

Rakennerahastoasetuksissa vahvistetaan yhteiset hallintosäännöt, ja asetuksiin perustuvilla yhteisön koheesio- ja aluepolitiikan strategisilla suuntaviivoilla toiminta suunnataan unionin kasvu- ja työllisyysohjelman tavoitteisiin. Tätä taustaa vasten

jäsenvaltiot laativat kansalliset strategiset viitekehysensä ja kansalliset ja alueelliset toimintaohjelmansa, joissa korostetaan strategioita ja toiminta-aloja. Juuri niiden pohjalta valitaan ja rahoitetaan kentällä toteutettavat hankkeet. Tehävästä vastaavat keskus- ja alueviranomaiset, jotka yhteistyössä komission yksiköiden kanssa huolehtivat strategisista jatkotoimista ja mm. suurhankkeiden valinnasta, valvonnasta ja arvioinnista. Kasvu- ja työllisyysohjelman tavoitteiden toteuttamista varten on sovittu tietyistä menotavoitteista. Lähestymistavoitteen kohdalla on 60 prosenttia ja alueellisen kilpailukykyyn ja työllisyyden kohdalla 75 prosenttia käytettävissä olevista varoista korvamerkittävä toimiin, joilla tuetaan esim. tutkimusta ja innovointia, tietoyhteiskuntaa ja kestävästä kehityksestä.

Rakennerahastoasetukset 2007–2013

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 158–162 artiklassa määrätään, että yhteisön olisi edistettävä koko yhteisön sopusointuista kehitystä ja lujitettava taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta vähentämällä alueiden välisiä kehityseroja. Tavoitteiden toteuttamiseen vuosina 2007–2013 käytettävien välineiden oikeusperustana on neuvoston ja Euroopan parlamentin heinäkuussa 2006 hyväksymä viiden asetuksen paketti:

- **Yleisessä asetuksessa** määritellään yhteiset periaatteet, säännöt ja standardit, joita sovelletaan pantaessa täytäntöön kolme koheesio- ja aluepolitiikan toteutusvälinettä, jotka ovat Euroopan aluekehitysrahasto EAKR, Euroopan sosiaalirahasto ESR ja koheesiorahasto. Asetuksen perustana on periaate, jonka mukaan hallinnointitehtävät jaetaan unionin ja jäsenvaltioiden ja alueiden kesken. Siinä vahvistetaan uudistettu ohjelmointimenettely, joka perustuu yhteisön koheesio- ja aluepolitiikan strategiaan suuntaviivoihin, niiden jatkotoimet samoin kuin yhteiset standardit varainhoitoa, valvontaa ja arviointia varten. Uudistetussa täytäntöönpanojärjestelmässä rakennerahastojen ja koheesiorahaston

hallinnointi on entistä yksinkertaisempaa, oikeasuhteisempaa ja hajautetumpaa.

- **Euroopan aluekehitysrahastosta** (EAKR) annetussa asetuksessa määritellään rahaston tehtävä ja toiminta-alat, kuten alueellisten kehityserojen supistamiseen unionissa tähtäävien julkisten ja yksityisten sijoitusten edistäminen. EAKR:stä tuetaan ohjelmia, joiden aiheisiin lukeutuvat aluekehitys, talouden muutokset, kilpailukykyyn tehostaminen ja alueyhteistyö kaikkialla EU:ssa. Rahoitettavia kohteita ovat mm. tutkimus, innovaatio, ympäristönsuojelu ja riskinhallinta. Infrastruktuuri-investoinnit ovat edelleen merkittävässä asemassa etenkin vähiten kehittyneillä alueilla.
- **Euroopan sosiaalirahaston** ESR:n täytäntöönpanossa noudatetaan Euroopan työllisyysstrategiaa ja keskitytään neljään pääalaan: työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskykyyn parantamiseen, työelämään pääsyn ja työmarkkinoille osallistumisen edistämiseen, sosiaalisen osallisuuden vahvistamiseen, johon pyritään torjumalla syrjintää ja helpottamalla epäedullisessa asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille, sekä edistämään kumppanuuksia, joilla käynnistetään uudistuksia työllisyyden ja osallisuuden alalla.
- **Koheesiorahasto** osallistuu ympäristöhankkeiden ja Euroopan laajuisten liikenneverkkohankkeiden rahoittamiseen. Rahastosta voidaan tukea jäsenvaltioita, joiden bruttokansantulo on alle 90 prosenttia yhteisön keskiarvosta, eli sen piiriin kuuluvat uudet jäsenvaltiot sekä Kreikka ja Portugali. Espanja voi saada tukea koheesiorahastosta väliaikaisesti. Uudella toimintakaudella koheesiorahasto osallistuu yhdessä EAKR:n kanssa hajautetusti hallinnoituihin monivuotisiin investointiohjelmiin sen sijaan, että tuettavista hankkeista tehtäisiin yksittäin päätökset komissiossa.
- Viidennellä asetuksella luodaan erityinen **eurooppalainen rajasetuuyhteistyöyhtymä** ERY. Uuden välineen tarkoituksena on helpottaa alue- ja paikallisviranomaisen rajatylittävää, valtioidenvälistä ja/tai alueidenvälistä yhteistyötä. Nämä viranomaiset saisivat oikeushenkilöllisyyden alueyhteistyöohjelmien täytäntöönpanoa varten yhtymään osallistuvien kansallisten, alueellisten, paikallisten tai muiden julkisviranomaisten välisen sopimuksen pohjalta.

Tavoitteet, tukikelpoiset alueet ja toimintavälineet

Kaudella 2007–2013 EAKR:stä, ESR:stä ja koheesiorahastosta tuetaan kolmea tavoitetta: lähentymistä (EAKR, ESR ja koheesiorahasto), alueellista kilpailukykyä ja työllisyyttä (EAKR ja ESR) sekä eurooppalaista alueyhteistyötä (EAKR). Lähentymistavoitteen mukaista tukea voivat saada alueet, joiden BKT jää alle 75 prosentin EU:n keskiarvosta, ja kaikki muut alueet voivat saada alueellisen yhteistyön ja työllisyyden tavoitteen mukaista tukea.

Euroopan alueyhteistyö -tavoitteen yhteydessä tukikelpoisia ovat rajaseudut ja valtioidenvälisiin yhteistyöalueisiin kuuluvat alueet komission päätöksen perusteella. Kolmen tavoitteen taloudelliset resurssit ja resurssienjakomenetelmä vahvistetaan yleisessä asetuksessa. Määrät ilmaistaan vuoden 2004 hintoina. Tavoitteet, tukikelpoiset alueet ja varainjako ovat seuraavallaiset:

- **Lähentymistavoitteessa** tarkoituksena on edistää kasvulle suotuisia olosuhteita ja vähiten kehittyneiden jäsenvaltioiden ja alueiden todelliseen lähentymiseen johtavia tekijöitä. Tavoite koskee 27 jäsenvaltion unionissa 17 jäsenvaltion alueella 84:ää aluetta, joissa on 154 miljoonaa asukasta ja joissa henkeä kohti laskettu BKT on alle 75 prosenttia yhteisön keskiarvosta, sekä nk. *phasing out* -pohjalta vielä 16:ta aluetta, joissa on 16,4 miljoonaa asukasta ja joiden BKT on laajentuneen EU:n aiheuttaman tilastovaikutuksen vuoksi hieman kynnysarvoa korkeampi. Lähentymistavoitteeseen on osoitettu varoja 251,1 miljardia euroa eli 81,5 prosenttia kokonaismäärärahoista. Ne jakautuvat seuraavasti: 189,6 miljardia euroa lähentymistavoitteen alueille, 12,5 miljardia *phasing out* -alueille ja 61,6 miljardia koheesiorahastolle, jonka piiriin kuuluu 15 jäsenvaltiota.
- **Alueellisen kilpailukykyyn ja työllisyyden** tavoitteella pyritään lisäämään lähentymistavoitteen piiriin kuuluvien alueiden kilpailukykyä ja houkuttavuutta sekä työllisyyttä. Lähentymistapa on kaksiosainen. Kehittämishajelmilla autetaan alueita ennakoimaan ja edistämään talouden muutoksia tukemalla innovointia, osaamisyhteiskuntaa, yrittäjyyttä, ympäristönsuojelua sekä yhteyksien parantamista. Sopeuttamalla työvoimaa ja investoimalla henkilöresursseihin puolestaan tuetaan pyrkimyksiä saada aikaan lisää ja parempia työpaikkoja. Tukikelpoisia alueita on 27 jäsenvaltion EU:ssa kaikkiaan 168, ja niillä asuu 314 miljoonaa ihmistä. Alueista 13 (asukkaita 19 miljoonaa) edustaa ns. *phasing in* -alueita, jotka saavat erityistä siirtymäkauden tukea entisen tavoite 1 -asemansa perusteella. Määrärahoja on varattu 49,1 miljardia euroa – joista 10,4 miljardia *phasing in* -alueille – eli hieman alle 16 prosenttia kokonaismäärästä. Tukikelpoisia alueita on 19:ssä jäsenvaltiossa.
- **Euroopan alueiden välinen yhteistyö** -tavoitteella vahvistetaan rajatylittävää yhteistyötä paikallisten ja alueellisten toimien avulla, valtioidenvälistä yhteistyötä, jolla pyritään integroituun aluekehitykseen, sekä alueidenvälistä yhteistyötä ja kokemustenvaihtoa. EU:ssa asuu rajaseuduilla 181,7 miljoonaa ihmistä (37,5 % EU:n kokonaisväestöstä), ja kaikki EU:n alueet ja kansalaiset kuuluvat johonkin 13:sta valtioidenvälisestä yhteistyöalueesta. Tavoitteen määrärahat ovat 7,75 miljardia euroa (2,5 % kokonaismäärästä), ja ne jakautuvat seuraavasti: 5,57 miljardia euroa rajatylittävään, 1,58 miljardia

valtioidenväliseen ja 392 miljoonaa alueidenväliseen yhteistyöhön.

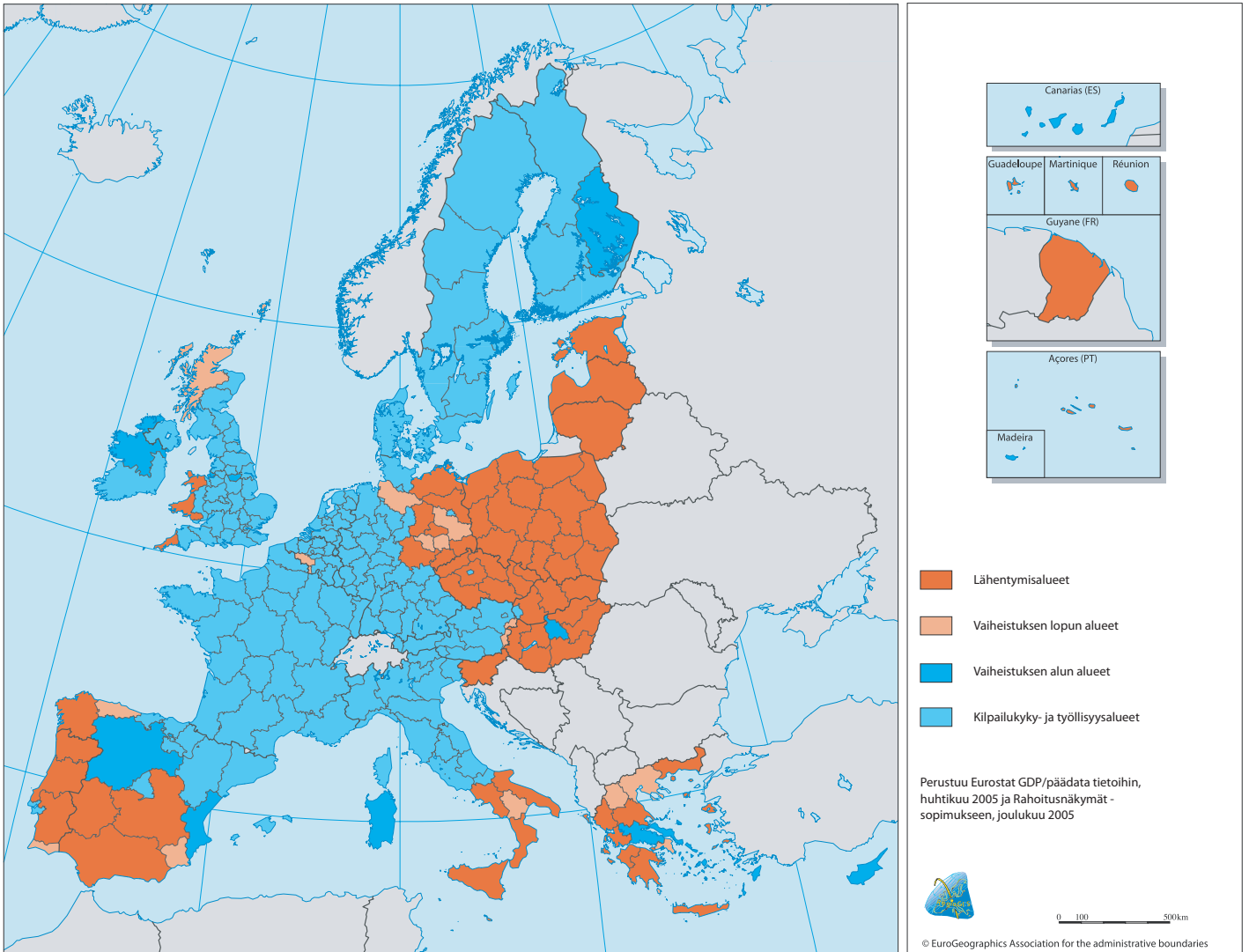
Koheesiopolitiikan välineet kohdennetaan prioriteettiteemoihin

Yleisessä asetuksessa säädetään koheesiomenojen uudesta kohdentamisesta yhteisiin kysymyksiin. Varojen korvamerkintä merkitsee sitä, että jäsenvaltioita pyydetään keskittämään rahoitus tiettyihin menoluokkiin, jotka perustuvat uudistettuun

kasvu- ja työllisyysstrategiaan (Lissabonin strategiaan). Menoluokat sisältävät ensisijaisia teemoja, joihin lukeutuvat tutkimus ja teknologinen kehittäminen, innovointi ja yrittäjyys, tietoyhteiskunta, liikenne (lähentymistavoitteen alueilla), energia (myös uudistuvat energianlähteet), ympäristönsuojelu sekä henkilöresursseihin ja työmarkkinapolitiikkaan liittyvät kysymykset. Näitä menoluokkia varten korvamerkitään varoista 60 prosenttia lähentymistavoitteen alueiden osalta ja 75 prosenttia alueellisen kilpailukyyn ja työllisyyden tavoitteen alueiden osalta. Tämä koskee vain EU15-maita, ei uusia jäsenvaltioita.

KOHEESIOPOLITIIKKA 2007-2013: ALUSTAVAT RAHOITUSOSUDET (MILJ. EUROA, 2004 HINNAT)							
	LÄHENTYMISTAVOITE			ALUEELLINEN KILPAILUKYKY JA TYÖLLISYYS		EUROOPAN ALUEIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ	YHTEENSÄ
	Koheesio-rahasto	Lähentyminen	Tilastollinen vaiheistuksen loppu	Vaiheistuksen alku	Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys		
België/Belgique			579		1 268	173	2 019
Ceska Republika	7 830	15 149			373	346	23 697
Danmark					453	92	545
Deutschland		10 553	3 771		8 370	756	23 450
Eesti	1 019	1 992				47	3 058
Ellas	3 289	8 379	5 779	584		186	18 217
Espana	3 250	18 727	1 434	4 495	3 133	497	31 536
France		2 838			9 123	775	12 736
Ireland				420	261	134	815
Italia		18 867	388	879	4 761	752	25 647
Kypros	194			363		25	581
Latvija	1 363	2 647				80	4 090
Lietuva	2 034	3 965				97	6 097
Luxembourg					45	13	58
Magyarország	7 589	12 654		1 865		344	22 452
Malta	252	495				14	761
Nederland					1 477	220	1 696
Österreich			159		914	228	1 301
Polska	19 562	39 486				650	59 698
Portugal	2 722	15 240	254	407	436	88	19 147
Slovenija	1 239	2 407				93	3 739
Slovensko	3 433	6 231			399	202	10 264
Suomi-Finland				491	935	107	1 532
Sverige					1 446	236	1 682
United Kingdom		2 436	158	883	5 349	642	9 468
Bulgaria	2 015	3 873				159	6 047
Romania	5 769	11 143				404	17 317
Ei kohdennettu						392	392
YHTEENSÄ	61 558	177 083	12 521	10 385	38 742	7 750	308 041

EU-25: Lähentymis- ja alueellinen kilpailukyky ja työllisyysalueet 2007-2013

Uudet aluepolitiikan toteuttamisvälineet ja rahoitusjärjestelyt

Jäsenvaltioilla ja alueilla on vuosina 2007–2013 käytettävissä kolme uutta aluepolitiikan toteuttamisvälinettä, jotka auttavat niitä järjestämään varojen hallinnonin moitteetomasti ja tehokkaasti samoin kuin parantamaan rahoitusjärjestelyvälineiden käyttöä. Euroopan komission, Euroopan investointipankin EIP:n ja muiden rahoituslaitosten tiiviimpi yhteistyö vahvistaa valmiuksien kehittämistä kansallisissa ja alueellisissa laitoksissa.

- **JASPERS** (Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions – Euroopan alueiden hankkeille annettava yhteinen apu) on aloite, jolla Euroopan komissio, EIP ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki pyrkivät yhteistyössä kokoamaan asiantuntemusta ja

auttamaan jäsenvaltioita ja alueita suurten hankkeiden valmistelussa.

- **JEREMIE** (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises – Euroopan yhteiset resurssit mikro- ja keskikokoisten yritysten tukemiseksi) on Euroopan komission, EIP:n ja Euroopan investointirahaston yhteinen aloite, jolla pyritään lisäämään rahoitusmahdollisuuksia mikro-, pien- ja keskiuurten yritysten kehittämiseen EU:n alueilla.
- **JESSICA** (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas – Euroopan yhteinen tuki kaupunkialueiden kestäviä investointeja varten) on Euroopan komission yhteistyössä EIP:n ja Euroopan neuvoston kehityspankin kanssa toteuttama hanke, jolla edistetään kestäväpohjaisia investointeja kaupunkialueille.

Lisätietoja: http://ec.europa.eu/regional_policy